

**Friends of
the Earth
Europe**

HEINRICH
BÖLL
FOUNDATION

VROM
Netherlands Ministry
of Housing, Spatial
Planning and the
Environment

Euroopa Maasõprade koostööprojekt Euroliidu põllumajanduspoliitika mõjutamiseks

Käesoleva aasta 1. juulil 2003 algas Euroopa Maasõprade võrgustikku kuuluvate keskkonnaorganisatsioonide uus rahvusvaheline koostööprojekt. Eesmärgiks on kaasa aidata Euroliidu põllumajanduspoliitika "rohelisemaks" muutmisele. 6.-8. novembril 2003 toimus Krakovis rahvusvaheline konverents "Euroolaienemine ja põllumajandus", kuhu ka Eestist 5 osavõtjat sõitis. Konverentsi ettekannete põhjal koostatakse ühine inglisekeelne raamat, mis tõlgitakse rahvuskeeltesse ja täiendatakse kohalike heade ja halbade näidetega europõllumajanduspoliitika rakendamisest. Projekti koordinaator on Martin Konecny, tšehhi päritoluga keskkonna-aktivist, kes tegutseb FoE Brüsseli kontoris. Krakovis võeti vastu deklaratsioon, mis on leitav projekti kodulehelt. Samas leiate ka konverentsi ettekanded. (<http://www.foeeurope.org/events/krakow/declaration-comments.htm>).

Euroolaienemine ja põllumajandus: Mis siis hetkel päevakorral on?

1. mail 2004 aastal ühinevad Euroopa Liiduga 10 uut liikmesriiki ja kohe hakkavad nende maade põlluharijad saama ka rahalisi toetusi EL ühtse põllumajanduspoliitika (*Common Agricultural Policy, CAP*) reeglite kohgaselt. Uute liikmesriikide põllumajanduses töötab praeguste liikmesriikidega võrreldes suhteliselt rohkem inimesi ja samas on siinne tootmistegevus vähem intensiivne ja seega looduskeskkond paremini kaitstud ning mitmekesisem. On täiesti võimalik, et väiksemad perefarmid mõne aja möödudes konkurentsipoliitikas lihtsalt välja tõrjutakse ja valdama hakkavad suurtootmisega tegelevad majandid, suureneb väetiste ning pestitsiidide kasutamine, levivad supermarketite ketid.

2003 aasta juunis võttis Euroliit küll vastu põllumajanduspoliitika reformi, mis aga kahjuks minevikus tehtud vigade jätkamist ära ei hoi. Samas on liituvatel riikidel tuua mitmeid praktilisi näiteid, kuidas ka praeguse CAP raames üsna mitut pidi (keskkonnasõbralikult või vaenulikult) on võimalik tegutseda. Maaeluarengu programmid ja agrokeskkonnameetmed annavad võimaluse põllumajanduse säästlikuks arenguteeks. Kas me seda teed aga läheme, sõltub juba kohalikest põllumajanduspoliitikutest.

FoE koostööprojekt ja Krakovi konverents püüavad tõmmata avalikkuse ja otsuselangetajate tähelepanu olemasolevatele rohelistematele valikutele ja võimalustele maaelu arendamisel.

Lisainfo: <http://www.foeeurope.org/events/Krakow/home.htm>

Krakovi deklaratsioon:

Allakirjutanud kodanikeühendused paluvad Krakovisse kogunenud poliitilistelt liidritelt, põllumajanduspoliitika ekspertidelt, tsiviilühiskonna esindajatelt, põllumeeste saadikutelt ja liituvate riikide kodanikelt, et

1. **Liikmesriikide juhid** rakendaksid euroliidu ühtset põllumajanduspoliitikat viisil, mis toetab kohaliku toiduainetootmise säästlikkust, mitmekesisust ning kõrget kvaliteeti. Eriti soovitatakse
 - võtta õppust EL-15 riikide kogemusest, et intensiivne põllumajandustootmine on tagajärjena kaasa toonud mitmeid ebatervislikke toidusaadusi, keskkonnaseisundi vaesumise, loomade heaolu ning maaelu allakäigu ja paljude kunagiste hästitoiminud põllumajapidamiste mahajätmise.
 - Seada eeskujuks nende liikmesriikide kogemused, kellel on õnnestunud põllumajandusfonde suunata säästvasse toidutootmisse;
 - Mitte toetada sellist intensiivset põllumajandust, mis seab kvantiteedi nimel ohtu kvaliteedi,
 - 100% maaeluarengu toetustest keskkonnasõbraliku põllumajanduse ja säästva maamajanduse edendamiseks, kaasa arvatud loomade heaolu arvestavaks loomakasvatuseks.
2. **EL-25 juhid** alustaksid läbirääkimisi ühtse põllumajanduspoliitika radikaalseks reformimiseks, et luua poliitika, mis edendab kohalikku, alalhoidlikku, kvaliteetseti ja mitmekesisust talumajandust, ja mis
 - Väärtustab säästlikku põllumajandustootmist ning loomakasvatust ja kaitseb keskkonnahoidlikke tootmistehnoloogiaid,
 - Tugevdab keskkonna- ja tervisekaitse kattuvaid seadusesätteid (*cross compliance*) – piirates näiteks kahjulike pestitsiidide kasutamist, ja igasuguseid keemilisi lisandeid toiduainete tootmise protsessides.
 - Seab eesmärgiks, et maaeluarengu toetused soosivad toiduainete tarbimist võimalikult nende tootmise asukoha lähedal (*localisation*), talumajandust, mis tekitab mitmekesise tööhõive, maamajanduse säästvat arengut ja loomade heaoluga arvestavat põllumajandust.
 - Kõrvaldab otsesed ja kaudsed eksporditoetused, organiseeritud ülehulgas tootmise (*institutional surplus production*) ja ei kahjusta arenevate riikide põllumeeste huvisid.
 - Sunnib muutma maailmakaubanduse reegleid, edendamaks õiglast ja alalhoidlikku ülemaailmset põllumajanduskaubandust, mis toetab arenevate maade kõigi kogukondade ja ühiskondlike gruppide huvisid.
3. **Kaupmehed, sealhulgas-supermarketid hulgimüüjad, kauplused ning turud ja avalike teenuste pakkujad nagu haiglad, koolid ja kohalikud omavalitsusasutused** astuksid samme säästva tarbimise edendamiseks ja kaitseksid tarbijate valikuõigusi,
 - andes eelisõigused keskkonnasõbralikult toodetud toiduainetele, eriti pestitsiidide, keemilisi kisanõid ja geenmuundatud organisme mitte sisaldavatele toodetele ja vähendades "toidumiile" – ehk kaugust saaduste tootmise ja tarbimise asukoha vahel.
 - teavitades tarbijaid toiduainete tootmise viisidest;
 - Makstes põllumeestele toiduainete eest õiglast hinda ja kindlustades et neid ei koormataks ebamõistlike hinna alandamise nõuetega.

4. **Tarbijaid** julgustatakse kaitsma keskkonda ja loomade heaolu, toetama säästvat põllumajandust ja sööma tervislikumalt
- eelistades kohalikke, hooajalisi ja mahedalt toodetud toiduaineid;
 - Süües rohkem puu- ning juurvilja ja vähem töödeldud toiduaineid.;
 - tarbides vähem, aga seejuures parema kvaliteediga (ning mahepõllumajanduslikult toodetud) lihasaadusi.
 - Ostes toidukaupu sõltumatutelt varustajatelt, näiteks talunike turgudelt;
 - Ostes õiglase kaubanduse tooteid.

Käesoleva deklaratsiooniprojekti koostasid alljärgnevad keskkonnaorganisatsioonid:
Euroopa Maasõbrad;
GLOBAL 2000, Austrast
Milieudéfensie, Hollandist
Polski Klub Ekologiczny, Poolast

Deklaratsiooni saab toetada saates vastava epostikirja aadressil
krakow.declaration@foeeurope.org

Palume lisada oma organisatsiooni nimi eesti ja inglise keeles, riik ja kirja saatja nimi.